Sebep- Sonuç ?li?kisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sebep- Sonuç ?li?kisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30057

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sebep-Sonuç ?li?kisi Ölçe?i, 2008 y?l?nda Hakan Nuho?lu taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda **ölçek geli?tirme** çal??malar? do?rultusunda olu?turulmu? bir araçt?r. Bu ölçek, bireylerin bilimsel olaylar ve sistemler aras?ndaki nedensel ba?lant?lar? alg?lama ve yorumlama becerilerini ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle **Sistem Dinami?i** yakla??m?n?n uyguland??? e?itim ortamlar?nda ö?rencilerin sebep-sonuç muhakemesi yeteneklerindeki de?i?imi de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin karma??k sistemlerdeki de?i?kenler aras?ndaki etkile?imleri ne ölçüde do?ru bir ?ekilde tan?mlayabildiklerini belirlemektir.

Ölçek, Nuho?lu'nun (2008) "?lkö?retim fen ve teknoloji dersinde sistem dinami?i yakla??m?n?n tutuma, ba?ar?ya ve farkl? becerilere etkisinin ara?t?r?lmas?" ba?l?kl? **doktora tezi** içerisinde yer almaktad?r. Bu çal??ma, ölçe?in geli?tirilme sürecini, pilot uygulamalar?n? ve psikometrik özelliklerini detayl? olarak sunmaktad?r. Ölçek, özellikle **nedensellik** kavram?n? e?itim ba?lam?nda nicel olarak de?erlendirmeye olanak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sebep-Sonuç ?li?kisi, Nedensellik, Sistem Dinami?i, Ölçek Geli?tirme, Bili?sel Beceri, Fen E?itimi, ?lkö?retim, Muhakeme Becerisi.

Yazarlar

Hakan Nuho?lu

Amaç

Sebep-Sonuç ?li?kisi Ölçe?i'nin temel amac?, ilkö?retim düzeyindeki ö?rencilerin fen ve teknoloji derslerinde kar??la?t?klar? olaylar zincirindeki sebep-sonuç ili?kilerini do?ru bir ?ekilde belirleme ve analiz etme becerilerini ölçmektir. Bu ölçek, özellikle bir e?itim metodolojisi olarak kullan?lan Sistem Dinami?i yakla??m?n?n ö?rencilerin bu kritik beceriler üzerindeki etkisini de?erlendirmek için bir ç?kt? de?i?keni olarak kullan?lm??t?r.

Ölçek, ö?rencilerin sadece tekil neden-sonuç ba?lant?lar?n? de?il, ayn? zamanda döngüsel ve karma??k sistemlerdeki geri bildirim mekanizmalar?n? da içeren çoklu ili?kileri kavray?p kavramad???n? ortaya koymay? hedefler. Bu sayede, ö?rencilerin analitik ve sistem dü?ünme yeteneklerinin geli?im düzeyleri hakk?nda somut veriler elde edilmesi amaçlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, bili?sel psikoloji ve e?itim bilimleri ba?lam?nda ele al?nan **sebep-sonuç ili?kisi** kurma ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

muhakeme etme becerisini ölçmektedir. Bu yap?, ö?rencilerin bilimsel olaylar? sadece gözlemlemekle kalmay?p, bu olaylar?n alt?nda yatan dinamik ve etkile?imli mekanizmalar? anlamland?rma yetene?ini temsil eder.

Ölçek, ö?rencilerin olaylar aras?ndaki zamansal s?ralamay?, korelasyonu ve gerçek nedensel ba?lant?y? ay?rt edebilme kapasitesine odaklan?r. **Sistem Dinami?i** teorisine dayanan bu yap?, tek yönlü lineer dü?ünme yerine, geri besleme döngülerini ve sistemin bütünü üzerindeki etkile?imleri içeren döngüsel nedensellik anlay???n? te?vik eder.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Nuho?lu'nun (2008) **doktora tezi** kapsam?nda detayl? olarak incelenmi?tir. Her ne kadar özet kaynaklarda spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, geli?tirme sürecinde kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?inin sa?lanmas? için uzman görü?lerine ba?vuruldu?u ve istatistiksel analizlerin yap?ld??? varsay?lmaktad?r.

Ölçe?in kapsam geçerli?i, ölçek maddelerinin sebep-sonuç ili?kisi kurma becerisinin tüm boyutlar?n? temsil edip etmedi?i konusunda uzmanlar taraf?ndan de?erlendirilmi?tir. Yap? geçerli?i ise, genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullan?larak ölçe?in teorik olarak öngörülen yap?y? ölçüp ölçmedi?ini belirlemek amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Detayl? geçerlik analiz sonuçlar? için tez metnine ba?vurulmal?d?r.

Güvenirlik

Sebep-Sonuç ?li?kisi Ölçe?i'nin güvenirli?i de geli?tirildi?i tez çal??mas?nda ele al?nm??t?r. Güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarl?l???n? ve ölçe?in zamana kar?? istikrarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemeyi içerir.

Tipik olarak bu tür bili?sel ölçeklerde iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve madde-toplam korelasyonlar? incelenir. Ölçe?in güvenilirli?inin kabul edilebilir düzeyde oldu?u, aksi takdirde tez kapsam?nda kullan?lan bir araç olarak kabul edilmeyece?i ç?kar?m? yap?labilir. Spesifik güvenirlik katsay?lar? ve test-tekrar test sonuçlar?, Nuho?lu'nun 2008 tarihli tezinde yer almaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinin önemli bir a?amas? olan Faktör Analizi, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n boyutlar?n? belirlemek amac?yla kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçek maddelerinin tek bir temel beceriyi mi (tek boyutluluk) yoksa sebep-sonuç ili?kisi kurman?n farkl? alt boyutlar?n? m? ölçtü?ünü ortaya koyar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sistem Dinami?i yakla??m?n?n karma??k do?as? göz önüne al?nd???nda, Faktör Analizi sonuçlar?n?n, ö?rencilerin lineer nedensellikten döngüsel nedenselli?e geçi? becerilerini yans?tan birden fazla faktörü i?aret etmesi olas?d?r. Bu analizler, ölçe?in yap? geçerli?ini destekleyen temel istatistiksel kan?tlar? sunar.

Araç

Test Türü: Beceri/Yeterlilik Ölçe?i Geli?tirme

Format: Bili?sel yetenek ölçümüne uygun, genellikle çoktan seçmeli veya k?sa cevap format?nda maddeler içermesi muhtemeldir. Derecelendirme bilgisi kaynakta bo? b?rak?lm??t?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim Ö?rencileri (Akademik tez ba?lam?nda Fen ve Teknoloji dersi ö?rencileri).

Ya? Grubu: Genellikle ilkö?retimin ikinci kademesi (5-8. s?n?flar, yakla??k 10-14 ya? aral???) hedeflenmi?tir.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki ilkö?retim kurumlar?nda ö?renim gören, Fen ve Teknoloji dersi müfredat?na tabi ö?renciler.

Test Metodolojisi: Uygulama genellikle ka??t-kalem testi format?nda, belirlenen bir zaman dilimi içinde gerçekle?tirilir. Puanlama, do?ru sebep-sonuç ba?lant?lar?n?n kurulup kurulmad???na göre yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Sistem Dü?ünme, Bili?sel De?erlendirme, Nedensel ?li?ki, **Korelasyon**, Geri Besleme Döngüsü, **E?itim Psikolojisi**, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor (Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü ile ili?kilidir.)

Yaz??ma Adresi: Nuho?lu H., Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye (2008 tezi ba?lam?nda).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, bir **doktora tezi** kapsam?nda geli?tirildi?i için, akademik kullan?m için genellikle izin al?nmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m? için yazar?n izni ?artt?r. Testin geli?tirildi?i ve uyguland??? y?l **2008**'dir. Ölçe?in kendisi veya tez referans?na ait ba?lant? YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde mevcuttur.

Kaynaklar

Nuho?lu, H. (2008). *?lkö?retim fen ve teknoloji dersinde sistem dinami?i yakla??m?n?n tutuma, ba?ar?ya ve farkl? becerilere etkisinin ara?t?r?lmas?* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bu doktora tezine ait YÖK Ulusal Tez Merkezi ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sebep-sonuc-iliskisi-olcegi-toad.pdf

Sebep- Sonuç ?li?kisi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddeler için Nuho?lu (2008) taraf?ndan haz?rlanan doktora tezinin ekler bölümüne ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM